

[Ministeren for offentlige arbejder.]

ningen, og for hvilke man i forvejen har anlagt spor, netop fordi man for disse virksomheder regner med vognladninger, hvilket også har beskæftigelsesmæssig betydning på egnen. Den øvrige almindelige stykgodstrafik vil gå over landevejene med de bilruter, statsbanerne i forvejen driver.

Jeg kan selvfølgelig ikke her i dag give noget absolut tilsagn om, at den godstrafik, der vil blive drevet på banen, ikke vil give underskud, og jeg er også enig med nogle af de ærede medlemmer, der har sagt, at det heller ikke kan være helt afgørende, om der er et mindre underskud, men jeg vil dog gerne anføre, at det, statsbanerne har til hensigt, er at holde dette underskud så langt nede som muligt og samtidig gøre deres til at betjene de virksomheder, som nu er afhængige af banen, idet de har regnet med at kunne få transporteret banevogne til og fra virksomhederne med de produkter, de skal bruge, og de produkter, som er færdiggjort.

Det ærede medlem hr. Sandau spurgte også, om det var sådan, at statsbanerne har pligt til at holde banen i drift, indtil koncessionen udløber, hvis ikke man nu betaler den afløsningssum, der er tale om, og herpå kan jeg svare, at sådan er det. Hvis ikke statsbanerne overtager banen og betaler afløsningssummen, har man pligt til i den tid, koncessionen løber, at drive banen fuldt ud, og det er altså det, der gør, at man må betale de penge, der er tale om.

Jeg har vist svaret også på det ærede medlem hr. Alfred Jensens spørgsmål om godsbefordringen med det, jeg tidligere har sagt. Hvad angår rutebilforbindelserne, er det efter de undersøgelser, der er foretaget, og som er forelagt for mig, ikke nødvendigt med udvidelser. Der skulle være en sådan betjening med de rutebilruter, der findes, at der ikke skulle kunne opstå noget rimeligt krav fra befolkningen om at få disse forbindelser udvidet. Jeg tror, at der er tilstrækkelig mange forbindelser og endda bedre forbindelser, end man kan give befolkningen ved opretholdelse af banen.

Endelig var det ærede medlem hr. Alfred Jensen inde på spørgsmålet om Hareskovbanen. Jeg synes nok, det ligger lidt langt fra Viborg-Ålestrup, men det kan være,

det ærede medlem syntes, det var en rimelig lejlighed til at komme et andet æret medlem i forkøbet, som ellers kunne have fundet på at spørge om denne Hareskovbane!

Det ligger jo ikke sådan, at spørgsmålet om Storkøbenhavns trafikråd er opgivet. Det er rigtigt, at udvalget ikke arbejder meget intenst med dette spørgsmål, men det er ikke helt opgivet, og jeg håber stadig væk på, at der skulle være en mulighed. Skulle det vise sig, at mit håb ikke går i opfyldelse, må vi tage stilling til, hvad der så skal ske.

Jeg har vist tidligere sagt her i folketinget, at for mig står det således, at skal vi løse problemet for Hareskovbanens vedkommende på den rigtige måde, kan det kun løses ved, at banen videreføres som en tunnelbane ind til centrum i København. Det er den opfattelse, man har inden for statsbanerne, og vi har i og for sig ikke noget imod at løse problemet på den måde. Det er kun et spørgsmål om at skaffe de midler, der skal til.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Horn: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til bygge lov for købstæderne og landet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2433, fremsættelsen i tidenden sp. 3895).

Formanden: Sammen med denne sag foretages også den under sidste punkt på dagsordenen opførte sag, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2403, fremsættelsen i tidenden sp. 3890).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Ove Hansen: Hvor mærkeligt det måske end kan lyde, har vi aldrig haft en byggelov, der omfattede alle landets kommuner. København og Frederiksberg har deres egen byggelov, og købstæderne har ganske vist også deres lov, men den stammer fra 1858 og er altså over 100 år gammel. I landets øvrige godt 1 300 kommuner har man aldrig haft en egentlig byggelov. Vi kan vist alle være enige om, at det er på tide, vi får en såkaldt landsbygge lov. Kommunalfolk og byggefolk har længe næret ønske om at få en byggelov, der omfattede, eller kunne omfatte, alle landets kommuner. Jeg tror derfor, at det overalt vil hilses med tilfredshed, at den højtærede boligminister nu har udarbejdet et forslag til en byggelov for alle landets kommuner bortset fra København og Frederiksberg.

Når man alligevel har kunnet bygge og føre en vis kontrol med byggeriet, skyldes det, at man i købstæderne i forbindelse med den forældede byggelov har haft bygningsvedtægter, som det var muligt at bringe i overensstemmelse med tidens krav. Ganske vist er der ca. 15 købstæder, hvor man ikke har en bygningsvedtægt. I sognekommunerne har man haft mulighed for at oprette en bygningsvedtægt, og ca. 300 sognekommuner har da også en sådan at arbejde efter. Men bygningsvedtægterne er ofte så forskellige og uensartede fra kommune til kommune, at det har voldt store vanskeligheder og ulemper for byggeriet. I over 1 000 landkommuner har man hverken byggelov eller bygningsvedtægt at gå frem efter. Tilfældighederne har mange steder fået lov at råde, og man kan vist også sige i al stilfærdighed, at flere huse bærer præg deraf. I landkommunerne har man i og for sig kun haft brandpolitiloven og sundhedsvedtægten at støtte sig til, og det var jo ret begrænset, hvad de kunne opstille af forskrifter for byggeriet.

Dette lovforslag omfatter alle landets købstæder og alle sognekommuner, der har en samlet bebyggelse på mere end 1 000 indbyggere, og der stilles krav om, at alle disse kommuner skal tilvejebringe en bygningsvedtægt. I sognekommuner med en samlet bebyggelse på under 1 000 indbyggere kan sognerådet beslutte at oprette en bygningsvedtægt, der ligesom for de øvrige kommuners vedkommende skal stadfæstes

af boligministeren. Kredsen af kommuner, der således får pligt til at gennemføre en bygningsvedtægt, er afgrænset på samme måde som kredsen af kommuner, der efter byplanlovens bestemmelser har pligt til at udarbejde en byplan for kommunen.

Administrationen af bygge loven og bygningsvedtægten har naturligvis altid været et kommunalt anliggende og bliver det fremdeles, men det fremsatte lovforslag afviger dog en del fra den gældende lov. Hidtil har udøvelsen af bygningsmyndigheden været overladt en bygningskommission, der var suveræn; kommunalbestyrelsen havde ingen indflydelse på forvaltningen af bygningsvedtægten. Efter forslaget skal bygningsmyndigheden i fremtiden udøves af kommunalbestyrelserne i alle kommuner, der gennemfører en bygningsvedtægt, og det sker ved nedsættelse af et rådgivende bygningsråd, der skal bestå af medlemmer af kommunalbestyrelsen og personer, der repræsenterer sagkundskab i bygningsmæssig, byplanmæssig, brandmæssig og sundhedsmæssig henseende.

Jeg tror, det er af stor betydning, at det bliver kommunalbestyrelsen, der bliver bygningsmyndighed. Jeg siger ikke dette for at sige nedsættende ord om bygningskommissionerne — det er min opfattelse, at de rundt om i landet har udført et godt og påskønnelsesværdigt arbejde — men deres virkeområde har været ret begrænset, nemlig til bygningsvedtægten og i visse tilfælde til sundhedsvedtægten. I dag er der jo mere at tage hensyn til end blot bygningsvedtægten, bl. a. byplanloven og i visse tilfælde loven om regulering af hymæssige bebyggelser. Dertil kommer lovforslagets bestemmelser om udvidet bebyggelsesregulering, der navnlig tager sigte på en samlet administration af bygge loven og byplanloven.

I sognekommuner med under 1 000 indbyggere, hvor man ikke ønsker at tilvejebringe en bygningsvedtægt, udøver et amtsbygningsråd bygningsmyndigheden, idet der i hver amtsrådskreds skal oprettes et amtsbygningsråd, der har til opgave at føre tilsyn med byggeriet i de kommuner, hvor der ikke findes bygningsvedtægter.

Bygge loven finder bl. a. anvendelse på ny bebyggelse, på om- eller tilbygning og på væsentlige ændringer i bestående bebyggelser. For bygninger i forbindelse med bl. a.

[Ove Hansen.]

landbrug og for småhuse i egentlige landdistrikter skal lovens bestemmelser i almindelighed ikke anvendes; dog gives der kommunalbestyrelserne mulighed for at beslutte, at kontrollen også skal omfatte bygninger i landdistrikterne.

Til supplerung af bygningsvedtægterne udfærdiger boligministeren et bygningsreglement, der tilsigter ensartethed i bestemmelserne for byggeriet på de områder, hvor ensartethed er nødvendig af hensyn til den udvikling, der foregår inden for byggeriet. Da et bygningsreglement er mere smidigt end en bygningsvedtægt, er der større mulighed for at tilpasse bestemmelserne for byggeriet i takt med udviklingen.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind på enkelthederne i lovforslaget, men dog pege på nogle væsentlige forbedringer bl. a. med hensyn til udstykninger, anlæg af veje og parkeringspladser. Et vigtigt afsnit i lovforslaget er bestemmelserne om en bebyggelses udnyttelsesgrad. Ganske vist har kommunalbestyrelserne adgang til at udarbejde partielle byplaner i henhold til byplanloven, men det er jo et ret omfattende arbejde at udarbejde og få godkendt en byplan. Nu gives der i forslaget adgang til at fastsætte almindelige maksimale udnyttelsesgrader.

En ny og meget betydningsfuld bestemmelse findes i lovforslagets kapitel 9, der går ud på at give kommunerne adgang til at udfærdige reguleringsplaner. Hensigten med reguleringsplaner er at foranstalte ombygning af ældre bykvarterer. Det har ofte været vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at foretage ombygning eller sanering af ældre bykvarterer, hvor påkrævet det end var; ejernes interesser er jo ikke altid samstemmende, og derfor måtte man opgive det. Til at varetage ejernes økonomiske interesser ved en reguleringsplan nedsættes en reguleringskommission for hver landsretskreds.

Det er naturligvis ikke muligt for mig på nuværende tidspunkt at tage stilling til alle de bestemmelser, som lovforslaget indeholder. Vi må i et udvalg se nærmere på enkelthederne, og jeg tror, vi må være indstillet på, at der forestår et ret omfattende udvalgsarbejde. Det er jo en lov af meget vidtrækkende karakter.

Selv om lovforslaget i det store og hele svarer til det udkast, som det udvalg, der i 1948 blev nedsat af boligministeriet til at udarbejde et forslag til en landsbygge lov, har udarbejdet, er der alligevel en del, vi må se nærmere på i udvalget.

Når man i mange kommuner — ikke mindst i forstadskommunerne — siden krigens afslutning har kunnet tilvejebringe et ordentligt og fornuftigt byggeri, til trods for at man ikke har haft nogen egentlig bygge lov, tror jeg, det skyldes vore boligstøttelove. Det har jo været sådan ved de fleste byggerier, at man har haft brug for kommunens medvirken i form af garantiforpligtelser. Derved har kommunerne i stor udstrækning kunnet bestemme, hvem der skulle bygge, og hvorledes der skulle bygges, og således kunnet kontrollere byggeriet. Selv om mange kommuner har måttet påtage sig store garantiforpligtelser, har det ikke været uden betydning for byggeriets kvalitet. Vort bedste redskab til at forhindre uønsket byggeri har jo hidtil netop været nægtelse af kommunal garanti. Efter den nye boliglov har vi ikke samme indflydelse på byggeriet, og derfor er det i høj grad påkrævet, at vi får en bygge lov, der omfatter alle kommuner i landet, og som giver kommunerne større indflydelse.

Jeg vil takke den højtærede boligminister for det lovforslag, der her foreligger. Det indeholder mange gode og værdifulde bestemmelser, og jeg tror, det vil være i stand til at bringe plan og orden i byggeriet. Jeg kan på mit partis vegne love, at vi vil medvirke til dets gennemførelse og til et sagligt udvalgsarbejde.

I forbindelse med forslaget til en ny bygge lov har den højtærede justitsminister fremsat et lovforslag om brandvæsenet i købstæderne og på landet. Forslaget svarer i store træk til det udkast, som kommissionen angående organisationen af brandvæsenet i Danmark afgav i 1952. Her er tale om en ajourføring af vort brandvæsen, således at det kommer til at svare til de krav, nutiden stiller. Selv om vore brandlove for købstædernes vedkommende går helt tilbage til 1873 og for landkommunerne til 1926, har de alligevel været i stand til i stor udstrækning at imødekomme de krav, nutiden stiller til et brandvæsen.

Jeg skal ikke her komme nærmere ind

[Ove Hansen.]

på forslaget's enkeltheder, der for øvrigt skal ses i sammenhæng med forslaget til en ny byggelov. Jeg går derfor ud fra, at vi også med hensyn til dette forslag får lejlighed til at se nærmere på bestemmelserne i udvalget, og kan på mit partis vegne udtale, at vi gerne vil medvirke til forslaget's gennemførelse.

Vagn Bro: Mens min gruppefælle det ærede medlem hr. Kryger vil gøre nogle bemærkninger om byggelovsforslaget, skal jeg ledsage forslaget om brandvæsenet i købstæderne og på landet med et par ord.

Dette lovforslag er efter min mening udmærket, og jeg kan tilsige ikke alene vor velvillige, men også meget hurtige behandling af sagen. Jeg ville egentlig mene, at vi kunne vedtage lovforslaget om brandvæsenet i købstæderne og på landet i indværende samling. Om dette kan ske for byggelovens vedkommende, skal jeg ikke kunne udtale mig. Men i hvert fald er forslaget om brandvæsenet forberedt på en ganske overordentlig udmærket og klar måde af jurister, teknikere og praktiske brandfolk under justitsministeriets departementschefs forsæde; det er en i sjælden grad overskuelig inddeling, der er givet her.

Det er også en stor fordel, at vi nu samler denne lovgivning i én lov. I virkeligheden er der jo i alle de principielle spørgsmål ikke forskel på at slukke ild i købstæder og i landdistrikter. Det er ganske uomtvisteligt, at de samme synspunkter spiller ind begge steder. I det store og hele er der jo også tale om bevarelse af den ordening, vi har i øjeblikket. Det er det kommunale selvstyre, det er kommunerne — i byerne ved brandkommissionerne, i landkommunerne under assistance af politimesteren.

Der indføres ifølge lovforslaget's § 7 i hver kommune en brandinspektør, dog således at denne kan have flere kommuner under sig. Jeg har egentlig intet at indvende imod, at vi får en sådan overledelse. Der er tale om udrykningskorps — her tænkes jo navnlig på købstæderne, for i landdistrikterne kan den store slukningshjælp træde til — og det er efter min mening en måde, som er tilfredsstillende.

Der var engang tale om, at man ville have en brandchef for hele landet. Jeg vil

udtrykke min tilfredshed med, at et sådant forslag hverken findes i kommissionsbetænkningen eller i regeringsforslaget. Der er som en slags samlende myndighed foreslået indført et brandråd. Dette skal dog ikke have besluttende, men udelukkende rådgivende myndighed, og det er jo ting, vi kan drøfte i udvalget. Men jeg savner egentlig en enkelt repræsentation i dette brandråd. Det skal være et råd på 7 medlemmer, hvoraf de 3 udpeges af Den danske Købstadforening, De samvirkende Sognerådsforeninger og Foreningen „Bymæssige Kommuner“, 1 medlem, der skal repræsentere civilforsvaret, udnævnes efter forhandling med indenrigsministeren, 1 medlem udnævnes efter indstilling af Dansk Brandinspektørforening, og 2 medlemmer udpeges af justitsministeriet. Jeg finder egentlig, at det ville være rimeligt, om der også var en repræsentant for de store forsikringselskaber. Jeg nævner det, fordi det fremgår, at disse selskaber i mange henseender yder tilskud også til sognekommuner med store brandtog, og da disse selskaber også har kyndige folk; men det er jo som sådan kun en detalje.

Jeg synes, kommandoforholdene er ordnet på en udmærket måde. Nu har jeg været til stede ved måske flere hundrede ildebrande, og der sker jo det ejendommelige, at når politimesteren kommer til stede, så træder brandfogden frem med et stort, saligt grin, ja, smil — jeg må vist bruge det udtryk — på læberne, selv om der er sorg og ulykke alle steder, og siger følgende: hermed har jeg den glæde at overgive kommandoen til Dem. Det kan jo også være meget rart at slippe for kommandoen. Nu har den højtærede minister slået fast, at det er chefen for den større udrykning eller brandinspektøren, der har kommandoen, selvfølgelig således, at politimesteren har en forhandling med ham om overkommandoen. Men jeg synes, det er rigtigt, at det er de folk, hvis hele arbejde går ud på at lære at slukke ild, der har kommandoen.

Lovforslaget's regler om brandfarlige virksomheder er tilfredsstillende. Jeg må endelig anerkende rigtigheden af, at man i nutiden, hvor bygningerne bliver mere og mere moderne, hvor vi bl. a. indfører oliefyrr, ikke gennemfører de meget hyppige rens-

[Vagn Bro.]

ninger af skorstenene. Det var jo tidligere sådan, at rensning skulle foretages 3 gange om året; nu foreslår ministeren i § 31 2 gange, og jeg er ærlig tilbøjelig til at synes, at hvis rensningen sker på en grundig måde, så er dette tilfredsstillende; det kniber meget med at få disse rensninger gennemført oftere.

Med hensyn til reglerne om brandsyn kunne jeg tænke mig, at man i loven fik præciseret, at brandinspektøren — jeg er ikke så helt sikker på, at det som ifølge lovforslaget skal være skorstensfejeren — skal tilse brandredskaberne. Der ofres meget på at anskaffe brandredskaber, og jeg må jo sige, at i mange tilfælde anbringes de i et hjørne af en lade, og når vi endelig skal bruge dem, er spindelvæv groet over dem. Det ville være udmærket, om vi fik alle disse ting virkelig efterset.

Det var de bemærkninger, jeg skulle gøre som indledning til en velvillig behandling.

Kryger: Når mit parti har ment det naturligt, at det ærede medlem hr. Vagn Bro som politimester beskæftigede sig med brandpolitiloven, som jo er et emne, som specielt ligger inden for disse rammer, så finder jeg det helt i sin orden.

Det foreliggende forslag til en byggelov for købstæderne og landet, som er fremsat af den højtærede boligminister, hører efter sit emne til den slags lovforslag, som i store kredse vil blive imødeset med forventning og interesse. Reglerne om byggeri er efterhånden blevet så udviklede, til dels forældede og spredt på så mange steder i byggelovgivningen, i byplanlove, bygningsvedtægter, brandpolitilove, sundhedsvedtægter, boligtilsynslovgivning o. s. v., at det er vanskeligt for enhver, der ikke ligefrem er ekspert, at få oversigt over, hvad han egentlig må eller ikke må.

Grundlaget for bestræbelserne for at tilvejebringe større ensartethed er den betænkning, der i 1955 er afgivet af bygge-
lovsudvalget af 1948, og som også danner

baggrunden for den højtærede boligministers lovforslag. Jeg har flygtigt sammenholdt kommissionsudkastet med ministerens forslag og har konstateret, at det sidstnævnte både i sin formelle udformning og i det store og hele med hensyn til det reelle indhold set med vore øjne betyder et fremskridt i forhold til kommissionsforslaget. Men dermed er jo ikke sagt, at forslaget ikke kan give os anledning til betragtninger af forskellig art. For det første må man spørge, om det er muligt at skabe ensartede regler for hele landets område, altså at tilvejebringe en virkelig landsbyggelov, og for det andet, hvorvidt det er muligt og i forbindelse hermed, hvorvidt det i lovforslaget er lykkedes at sammensmelte reglerne fra de forskellige særlove, og endelig melder sig også en række problemer vedrørende det reelle indhold af de bestemmelser, som forslaget fastsætter.

Jeg skal ganske kort fremsætte nogle bemærkninger vedrørende disse 3 hovedpunkter.

Hvad det første spørgsmål om forslagets geografiske anvendelsesområde angår, fremhæves det straks, at loven skal gælde for købstæderne og for landet uden for København og Frederiksberg. Dette hænger selvfølgelig sammen med, at der for København og Frederiksberg findes særlige, tidssvarende bygge-
love, men man synes samtidig at se bort fra, at den københavnske byggelov reelt gælder i adskillige, navnlig større, kommuner i kraft af den bemyndigelse, som den københavnske bygge-
lovs § 75 giver ministeren til efter indstilling af vedkommende kommunalbestyrelse at stadfæste kommunale byggevedtægter, hvorved de københavnske regler helt eller delvis og med de ændringer, som det pågældende steds særegne kommunale og stedlige forhold gør tilrådelige, gøres anvendelige i de pågældende kommuner. Det er næppe rimeligt at bringe en ny lov til anvendelse, hvor sådanne tidssvarende bestemmelser allerede forefindes.

Men ganske bortset herfra vil en gennem-

[Kryger.]

læsning af selve forslaget vise, at det kun er med meget store forbehold, at ensartede regler tilvejebringes gennem forslaget. Således kommer i en klasse for sig selv sognekommuner med 1 000 indbyggere eller derunder, og for landet gør forslaget meget væsentlige begrænsninger i anvendeligheden af de nye regler og overlader det endda til beslutninger af et nyoprettet organ, amtsbygningsrådet, eventuelt til kommunalbestyrelsen, at træffe bestemmelse om anvendelse af lovens videregående forskrifter.

Når man fjerner byggeforskrifter for landdistrikterne fra den særlige brandpolitilov, således som det er sket ved det af den højtærede justitsminister fremsatte forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet, er det vel uundgåeligt, at visse minimumsbestemmelser, navnlig af konstruktiv art, om landbrugsbygninger optages i en bygge lov eller i et særligt bygningsreglement. Vi anser det imidlertid for udelukket, at man blot i nogenlunde væsentlig grad kan give ensartede regler for land og by; vi må nære overvejende betænkeligheder ved den førnævnte adgang for et amtsbygningsråd til at dekretere afvigelser herfra, og vi kan ikke gå med til, at et sådant amtsbygningsråd skal kunne bestemme, at forslagets strenge regler, reelt svarende til de københavnske forskrifter, bliver overført på landbrugsejendomme.

Vender man sig herefter til det andet af de førnævnte punkter, om sammenfatningen af de forskellige særlige retsregler på ét sted, fremgår det af forslagets § 6, at denne sammenfatning skal suppleres dels med et landsbygningsreglement og dels med lokale bygningsvedtægter, fra hvilke der yderligere efter lovens § 14 kan blive tale om meddelelse af dispensation.

Men også over for lovgivningen i øvrigt har sammenfatning kun til dels været mulig. I bemærkningerne til lovforslaget har den højtærede minister optaget et afsnit om forholdet til andre love og derved vist, at man er opmærksom på problemet. Jeg synes imidlertid ikke, at man har haft nogen ubetinget heldig hånd ved den bebudede sammensmeltning. At man her opretholder de særlige forskrifter om bygningsmæssige civilforsvarsforanstaltninger og reglerne i arbejderbeskyttelsesloven, anser jeg

i og for sig for mindre væsentligt, men jeg vil gerne allerede her pege på den uklarhed, der vil opstå i forholdet mellem den eventuelle nye lov og byplanloven. I København er forholdet i øjeblikket formelt det, at den københavnske bygge lov og byplanlov gælder ved siden af hinanden, men efter hvad der er meddelt mig, er byplanloven stort set i København sat ud af spillet. Urimeligheden heraf vil blive endnu stærkere fremtrædende i det omfang, hvor de københavnske regler søges udvidet til det øvrige land, så meget mere som byplanloven netop i første række tager sigte på at ordne en kommende bebyggelse af hidtil jomfruelige områder. Dette er et af de punkter, som ved den kommende udvalgsbehandling må klares til bunds.

Som det tredje punkt melder sig spørgsmålet om de veje, ad hvilke forslaget i det omfang, det nu er muligt, har søgt at nå frem til ensartede regler.

Som jeg flere gange har berørt, ser det ud, som om den ledende tanke har været at bringe den københavnske bygge lovs forskrifter ud til det øvrige land, endda med betydelige skærpelser. Man ser her bort fra, at regler, der kan være naturlige for en storby, virker urimelige og overdimensionerede, når de overføres til mindre byer, endside til landet.

Lad mig i denne forbindelse pege på reglerne i lovforslagets § 46 og følgende paragraffer om en reguleringsplan. Reguleringsinstituttet i den københavnske bygge lov af 1939 er kun i yderst begrænset omfang blevet anvendt selv i København, antagelig på grund af reglernes uhyre komplicerede og besværlige indhold. Nogen grund til at søge dem tillagt et videre anvendelsesområde ser vi ikke.

Som andre punkter, hvor lovforslaget endda betyder en væsentlig skærpelse i forhold til den københavnske bygge lov, kan jeg pege på formuleringen af § 2 om lovens anvendelse på ældre bebyggelse, der reelt kan give lovforslaget tilbagevirkende kraft, og i forbindelse hermed reglen i § 61 om byggetilladelsernes tidsbegrænsning, der fastsætter denne til 80 år mod den københavnske bygge lovs 100 år.

Endnu væsentligere er det måske, at selve det for den private ejendomsret fundamentale begreb om ejerens byggeret, om

[Kryger.]

hans ret til at bebygge og udnytte sin grund, synes mig yderligere at forflygtiges, således som det er udformet i kap. 5, § 28 og følgende paragraffer, i lovforslaget. Så vidt jeg kan se, er også her de faste regler om bebyggelsens omfang strengere end de tilsvarende københavnske, og i øvrigt prisgiver man ejerne de administrative myndigheders skøn ved den blanketfuldmagt, som lovforslaget giver dem.

Det vil fremgå af det, jeg her har sagt, at vi nærer en række betænkeligheder ved lovforslaget som helhed, og jeg kan tilføje, at der herudover er en række enkeltbestemmelser, som vi heller ikke uden videre kan tiltræde i den nuværende udformning. Jeg er af den opfattelse, at lovforslaget kræver en grundig og indgående udvalgsbehandling, som jeg ikke tror det kan lykkes at føre igennem i denne samling — som det i og for sig allerede er nævnt af den ærede socialdemokratiske ordfører — idet også mit parti mener, at lovforslaget griber ind i mange særforhold, hvad der kræver en grundig overvejelse, og vi må indstille os på, at omfattende interessekredse vil forelægge deres synspunkter for det udvalg, som vil blive nedsat, og vil ønske at blive hørt. Men jeg kan på mit partis vegne tilsige den højtærede minister en velvillig og saglig behandling i udvalget.

Jeg vil kun som slutbemærkning sige, at det, der for mit partis vedkommende navnlig gør sig gældende, er, at man må tilstræbe en forenkling og en decentralisering og ikke en fordyrelse ved en udvidelse af administrationen.

Adolph Sørensen: Den omstændighed, at det meget væsentlige område, som byggeriet udgør i vor samfundshusholdning, hviler på en lov fra 1. juli 1859 med en revision i 1890, kan jo nok i sig selv indbyde til at søge gennemført en ajourføring, en rationalisering eller modernisering, hvad man nu vil kalde det, af hele dette lovområde, og der kan nok være grund til at udtrykke tilfredshed med, at dette nu søges gennemført af den højtærede boligminister, det være hermed gjort.

Det har efterhånden udviklet sig til, at de byggende skal løbe fra det ene sted til det andet med en byggeansøgning og ud-

fylde scribevis af skemaer til vidt forskellige instanser med deraf følgende mere eller mindre unødige forsinkelser af de respektive projekter. Vi har klassiske eksempler på, at en stakkel bygherre eller hans tekniske repræsentant har måttet gennem et snesetal af sådanne nåleøjer, inden tilladelsen kom i hus, og dette utålelige forhold er det nu på tide at søge afhjulpent. Kan den revision af lovgivningen, der nu er lagt op til, medføre en sådan nødvendig og ønsket forenkling, således at en byggesags ekspedition samles hos og afgøres af en enkelt bygningsmyndighed, vil meget være nået. Et andet spørgsmål er, om lovforslaget gør det på den helt rigtige måde, men det vil det kommende udvalgsarbejde formentlig kaste det fornødne lys over.

Jeg skal ikke nægte, at jeg er lidt betænkelig ved, at lovforslaget fremsættes på så sent et tidspunkt i folketingssamlingen, som tilfældet er, såfremt det da måtte være regeringens hensigt, at det skal færdigbehandles i indeværende samling. Så vidt jeg kan se, vil noget sådant ikke være muligt — det synspunkt er jo da også kommet til udtryk fra anden side — hvis der virkelig skal levnes tid til en så forsvarelig og gennemgribende behandling af stoffet, som det under hensyn til dets omfang og betydning har krav på, og jeg henstiller da allerede nu, at der gives udvalget — som jeg forstår bliver nedsat — fornøden ro til arbejdsdets saglige gennemførelse.

Der har længe været tale om den forventede landsbyggelo. Noget sådant blev det jo ikke helt til ifølge lovforslaget, og ministeren har da også selv anført de modifikationer, som indebærer, at der ikke kan tales om en landsbyggelo i dette ords bogstavelige forstand, ej heller om den absolutte ensartethed, som en sådan lov jo måtte medføre. At noget sådant ville have betydet en rationalisering og en lettelse for bygherrer, arkitekter, ingeniører og håndværkere, som bygger og projekterer på tværs af amts-, kommune- eller sognegrænser, er klart. På den anden side kan det vel ikke bestrides, at lovforslaget er et skridt i den rigtige retning på trods af de indførte undtagelsesområder. For en umiddelbar betragtning kunne det måske nok synes nærliggende, at bolig- og til en vis grad også erhvervsbyggeri var underkastet

[Adolph Sørensen.]

samme vilkår, naturligvis under hensyn- tagen til deres karakter, uanset om de be- fandt sig på den ene eller den anden side af en kommune- eller sognegrænse. Imidler- tid har den højtærede boligminister i sin fremsættelsestale givet tilsagn om at ville forhandle om lovforslagets enkeltheder, og der kan vel også blive lejlighed til en nær- mere drøftelse af, om man med de fore- slåede undtagelsesbestemmelser har truffet netop det helt rigtige, eller om det kan være rimeligt at drøfte visse tekniske krav til visse bygninger generelt. Hvor vigtigt det er, at visse tekniske krav opfyldes, kan jo direkte aflæses f. eks. af de gode resulta- ter, der gennem rigtig anvendelse af bygge- måde, isolering, ventilation, brandsikring o. s. v. er opnået i landbruget, og det er da muligt og vel også ønskeligt, at alt dette i tilstrækkelig grad også fremtidig kan til- godeses gennem øget konsulentindsats, hvor- ved man allerede er nået langt netop inden for landbruget. Vi kan vel drøfte proble- merne uforbindende.

Det er sagt og skrevet, at $\frac{2}{3}$ af landbrugs- bygningerne i dag er saneringsmodne, og at man ved en investering i forbedringer alene på dette område på ca. 1 300—1 400 mill. kr. ville kunne opnå et forbedret driftsudbytte på ca. 350 mill. kr., altså en formidabel forrentning, og en dermed føl- gende væsentlig besparelse i fodermængden, og det vil igen sige i valutaen. Jeg skal selvfølgelig villigt indrømme, at dette saneringsproblem falder uden for denne lovs rammer, men jeg har dog gerne villet nævne det i denne forbindelse, fordi det trods alt er et skoleeksempel på betydningen af, at der bygges rigtigst muligt, når der bygges, og ligeledes for at understrege betydningen af, at man ikke gentager fortidens mange synder på det såre vigtige felt, som bygge- riet nu engang er. Men vi har intet ønske om at skabe unødvendigt posekiggeri eller forøget administrationsbesvær. Det være sagt i god tid.

Det er klart, at den udvikling, der sker ad frivillighedens vej, naturligvis er langt den sundeste. Jeg skal ikke nægte, at vi ville have fundet det værdifuldt og nyttigt for vor vurdering af og vor stillingtagen til lovforslaget og dets virkninger, om det udkast til et fælles bygningsreglement, som

jeg forstår har set dagens lys efter den højtærede ministers fremsættelsestale, havde foreligget allerede ved fremsættelsen som et bilag til lovforslaget. Det havde vist os, hvordan den højtærede boligminister vil benytte den bemyndigelse, der foreslås givet ham. Det ville også have givet et fingerpeg om, hvorvidt lovforslaget indebærer en skærpelse af de eksisterende, måske ajour- førte og måske også moderniserede lokale vedtægter, eller om man agtede at holde sig på den gyldne middelvej, som det jo nu og da — man kan måske fristes til at sige ofte — har været noget svært at udstikke i lovgivningsarbejdet. Det kan ikke nægtes, at der har været nogen frygt for, at det, man ville, var at føre de i hvert fald i forhold til købstæderne og landet rigoristi- ske hovedstadsregler ud i landet. Hvor meget dette har på sig, ved ikke vi, men vel nok den højtærede minister. Jeg kender ikke hovedstadsvedtægten nok til at kunne vurdere dette, og tiden mellem fremsættel- sestalen og første behandling har ikke været tilstrækkelig til en fuld indlevelse i stoffet, hvad der nok kunne være grund til at be- klage. Vi kan blot konstatere, at hoved- stadsområdet er holdt udenfor, og vi skal intet indvende herimod, men ønsker i øvrigt at tage al muligt forbehold i den henseende, indtil vi har stiftet nærmere bekendtskab med det omhandlede udkast, også fordi vi er af den mening, at det gælder om at træde varsomt, når man bevæger sig på gebetet beføjelser til ministre, uden at dette dog, vil jeg gerne understrege, har særlig adresse til den højtærede boligminister. Hvad der efter vor opfattelse er vigtigt, og det tror jeg ikke vi er ene om, er, at vi ikke kaster os ud i øgede og unødige ad- ministrationsomkostninger eller administra- tionskineserier med deraf følgende øgede skatte- og afgiftsbyrder.

Der klages jo fra mange sider over, hvor ringe dispositionsret en husejer har over sin ejendom, respektive lejlighed, og det bør vistnok erkendes, at lige så klart det er, at det ikke uden videre, ikke uden kontrol, kan overlades til den enkelte måske ukyn- dige at fjerne eller ændre en bygnings bærende dele eller elementer af betydning for sikkerheden, eller hvad det nu måtte være, lige så klart må det være, at man bør undgå at give regler, som tvinger folk

[Adolph Sørensen.]

til at gå til myndighederne og søge om tilladelse til at flytte en dør, en lem eller en lignende bagatel. Jeg håber da også, at vi i denne henseende kan berolige os med ministerens forsikring om, at det, der tilsigtes, er en mere hensigtsmæssig og forenklet administration af de forskrifter, som på en eller anden måde regulerer byggeriet, samtidig med at der sikres, som det hedder, en rimelig kontrol og gives bestemmelser under hensyn til de lokale forhold.

Hvad angår ministerens henvisning til, at det foreliggende lovforslag i det store og hele svarer til udvalgsbetænkningen af 1955, mener jeg at have konstateret, at det i hvert fald ikke gælder et bestemt forhold. Ifølge lovforslagets § 2, stk. 6, er kapitlerne 4, 5, 6, 8 og 9 kun anvendelige efter amtsrådets bestemmelse i de områder, hvor bygningsmyndigheden udøves af amtsbygningsrådet. De nævnte kapitler drejer sig om henholdsvis vejadgang, bebyggelsers omfang på de enkelte grundbygeområder, grundudgravning og byggearbejde og for kapitel 9s vedkommende det, der hedder reguleringsplan. I udkastet, hvorpå man har bygget, er nævnt kapitlerne 4, 5, 7, 8 og 9, men her omhandler kapitel 9 ikke reguleringsplan, men ekspropriation. I lovforslaget omhandles ekspropriation i kapitel 10, og det indebærer, så vidt jeg kan se, en uoverensstemmelse. Jeg vil derfor spørge den højtærede minister om motiveringen for, at man ikke på dette punkt har fulgt udvalgsbetænkningen, ligesom vi gerne hører, hvad ministeren forstår ved, eller hvilken betydning ministeren lægger i ordene i § 57, stk. 1 c: „tilvejebringelse eller udvidelse af anlæg, der tjener et for kommunen almenyttigt formål“. Efter min mening bevæger vi os også her på noget gyngende grund, hvor det gælder om at udvise varsomhed.

At der nu foreslås nedsat et særligt bygningsråd i de kommuner, hvor bygningsmyndigheden udøves af kommunalbestyrelsen, er en nydannelse, som jeg ikke skal argumentere imod, men i og for sig kunne man vel lige så godt have bibeholdt de nuværende bygningskommissioner og udstyret dem med de beføjelser, man nu giver bygningsrådene, men det er mere af formel karakter, da det vel stort set bliver nogen-

lunde de samme folk, der bliver tale om, når de nye råd skal institueres. Vigtigt og afgørende er det derimod, at disse råd, hvori virkelig sagkundsskab og forskellige synspunkter må tænkes repræsenteret, nu også udstyres med beføjelser til at træffe endelige afgørelser. Det vil være ret og billigt over for det kommunale selvstyre idé og også rigtigt af hensyn til den ønskede forenkling. Mit parti anser det for særdeles vigtigt, at endelige afgørelser i videst muligt omfang lægges ud til de lokale instanser, og at antallet af de sager, hvori endelig afgørelse skal træffes af ministeriet, begrænses mest muligt. Jeg nægter ikke, at der kan være sager, som ifølge deres natur og rækkevidde kræver en ministeriel afgørelse, men det bør være undtagelsen og ikke reglen, hvis man skal hindre unødigt forsinkelse og administrationsbesvær. Jeg tænker i denne forbindelse ikke mindst på reglerne i § 14 om dispensation, og det undrer mig, at boligministeren skal meddele dispensation til de i § 7, stk. 1 a og stk. 1 b, nævnte kommuner, medens amtsbygningsrådet i øvrigt skal kunne gøre det, og jeg spørger, om det er rimeligt at gøre denne forskel. Vi må holde på, at man her, hvis amtsbygningsrådene institueres, ligestiller de to instanser. Jeg skal tillade mig at nævne et aktuelt eksempel. Det offentlige eksproprierer på grund af hovedvejs forlægning og udvidelse en privatmands villa. Som et led i ekspropriationsforliget indgår, at vedkommende skal have ret til at opføre en erstatningsvilla på resten af grunden inden for det vedtagne oversigtsareal, og kommunalbestyrelsen meddeler enstemmigt godkendelse af dispensationen. Sagen sendes herefter til boligministeriet, der igen sender den til høring, eller hvad det nu hedder, hos sin konsulent i bygningssager. Det er, så vidt jeg ved, en af vore allerhøjest kvalificerede i slige sager, nemlig stadsbygmesteren i København, men på den anden side: er det rimeligt, at stadsbygmesteren i København skal sættes til dommer over kommunalbestyrelsen i det område, sagen direkte berører? Jeg skyder naturligvis ikke på embedsmændene, det er ikke deres skyld, det er systemet, der er forkert, og det ønsker vi lavet om, sådan at man så vidt overhovedet gør ligt lægger disse dispensationsbeføjelser ud til de lokale områder.

[Adolph Sørensen.]

Amtsbygningsrådene efter § 9 kan måske være en hensigtsmæssig institution, men i øvrigt nærer vi betænkelighed, ja, frygter i virkeligheden for alle disse nye institutioner, enten de nu kaldes reguleringskommissioner, amtsbygningsråd eller byggetekniske nævn o. s. v. Vi frygter, at der på ny kan skabes institutioner, som har den opgave at lægge borgerne hindringer i vejen. Tidligere kunne man bygge både hus og hjem og få det gennemført på rimelig tid og kontrolleret ved de lokale bygningsinspektørers hjælp, uden at det blev alt for ringe af den grund.

Det kunne være fristende at opholde sig ved de mere tekniske enkeltheder, således som de direkte kan aflæses i lovforslagets kap. 5, men det skal jeg afstå fra, det bliver der nok lejlighed til senere under udvalgsarbejdet, men i almindelighed sagt forekommer adskillige af dem at være temmelig vidtgående. Jeg vil gerne advare imod, at man skulle ende med at fastsætte regler, som man i den praktiske hverdag ustandselig kommer til at dispensere fra. Det kan meget vel blive resultatet, hvis de foreslåede regler er for stramme til at kunne praktiseres i almindelighed, og det er den opfattelse, jeg har fået ved at gennemlæse en del af lovforslagets tekniske enkeltheder. Når der i øvrigt er den påviste tal-mæssige uoverensstemmelse mellem kapitlerne i lovforslaget og i udvalgsudkastet, hænger det sammen med, at ministeren i sit forslag har indført kapitel 6, der hedder byggeområder. Hertil har jeg ingen særlig indvending at gøre, for så vidt som det må synes rimeligt, at gældende praksis i kommunerne nu inddrages i denne lovgivning, hvor den rettelig hører hjemme. Det er det, der sker, og det er i øvrigt kommunerne selv, der træffer de endelige afgørelser.

Jeg er enig med den højtærede boligminister i hans udtalelse om, at den gældende byggelov er behæftet med alvorlige mangler til gene for byggeriet og andre, og jeg deler det ofte fremsatte ønske om, at der må skabes tilfredsstillende lovgivningsrammer for byggeriet, så det ikke hæmmes af forældede regler og besværlig overadministration. Medens der således måske ikke er fuld enighed imellem os, i hvert fald nu,

om midlerne til at opnå den rigtige ramme for denne lovgivning, synes der dog at være det om målet. Jeg finder det et lovende udgangspunkt for en udvalgsbehandling, hvor jeg på mit partis vegne kan give tilsagn om en saglig, fordomsfri og velvillig behandling af lovforslaget og forhandling med ministeren.

Jeg skal derefter gøre et par bemærkninger om forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet. Det må være indlysende, at når man betænker brandvæsenets overordentlig store betydning som led i civilforsvaret og i øvrigt for sikringen af værdier og menneskers hverdag, er det meget vigtigt, at der skabes den rette lovramme til opnåelse af den størst mulige effektivitet. Jeg tror, at kommissionen og den højtærede justitsminister har ramt meget nær centrum med det lovforslag, ministeren har lagt på folketingets bord. Jeg skal derfor ikke gøre mange bemærkninger om lovforslaget eller dets enkeltheder.

Jeg har bemærket mig, at der i § 3, stk. 2, er anført ordene „tvingende grunde nødvendiggør det.“ Jeg vil i og for sig gerne have en definition af, hvad den højtærede minister her forstår ved tvingende grunde.

Hvad § 6 angår, har jeg med glæde konstateret, at kommunernes frie valg mellem private eller kommunale brandvæsener ikke er anfægtet; det synes jeg er en god ting. Adgangen til nu også at kunne kontrahere med civilforsvarsstyrelsen er i hvert fald lovgivningsmæssigt noget nyt, men jeg har intet at erindre derimod, for så vidt som den praktiske og regelbundne medvirken ved slukning i marken fra CF-kolonnerne side kun kan være en værdifuld skoling af mandskabet, som kan hilses med tilfredshed, men det forudsætter naturligvis en vagtordning for kolonnerne, som man har det i oplandsbrandvæsenet, således at man uanset øvelser m. v. i øvrigt er i stand til at opfylde den øjeblikkelige slukningspligt og -hjælp, som man har påtaget sig i et bestemt distrikt.

Jeg har bemærket den højtærede justitsministers ønske om at måtte blive udstyret med beføjelse til at udnævne det fornødne antal distriktsbrandinspektører. Med de erfaringer, jeg har haft fra min forholdsvis lange brandinspektørtid, kan jeg sige, at

[Adolph Sørensen.]

distriktsbrandinspektørinstitutionen har virket på en meget gavnlig måde, og jeg har intet at erindre mod dette eller mod en mådelig udvidelse af dette område, og det går jeg ud fra den højtærede minister er indstillet på.

Ændringen i kap. 3, hvorved kommandoen på brandstedet nu langt om længe overgår fra brandfogden til brandinspektøren, in casu slukningstogets leder, mener jeg også — med de erfaringer, jeg har — at der er grund til i høj grad at glæde sig over.

Jeg bemærkede, at det ærede medlem hr. Vagn Bro ved gennemgangen af lovforslaget havde fået den opfattelse, at nu var det kun politimesteren, der på brandstedet stod over brandinspektøren. Det harmonerer ikke med den opfattelse, jeg har fået. Ifølge den er det brandinspektøren eller slukningstogets leder, der på brandstedet har kommandoen, og ingen anden. Her er politiets opgave af rent afspærrings- og ordensmæssig art, og jeg håber, at denne opfattelse er rigtig. Det er ikke bare et forfængeligheds-spørgsmål, men i høj grad også et spørgsmål om placering af ansvaret på ét og kun på ét sted for det, der sker.

Med disse bemærkninger skal jeg i øvrigt tilsige ministeren en velvillig og hurtig udvalgsbehandling af det foreliggende lovforslag.

Kirsten Gloerfelt-Tarp: Det foreliggende forslag til en landsbygge lov behandler spørgsmål, som længe har trængt til en løsning. Lovforslaget er vel forberedt, da det bygger på en enstemmig betænkning fra en saglig alsidig sammensat kommission, som har arbejdet i over 7 år. Også boligministeriet har givet sig tid til gennemgang af stoffet, og resultatet er et sagligt lovforslag.

Det erkendes fra alle sider, at den gældende bygge lovgivning og bygge vedtægterne for købstæderne og landet er forældede. I de sidste 100 år er der sket store ændringer på byggeriets område, f. eks. med hensyn til byggematerialer og byggemetoder og med hensyn til det samfundsmæssige syn på bymæssig bebyggelse, hvor den end måtte findes. De gældende regler har medført en uensartethed i kravene, som ikke kan begrundes i lokale forskelligheder, og der har

manglet smidighed i udformningen, hvad der i mange tilfælde har medført alt for stor administration, fordi der skulle dispensation til, for at der kunne afviges fra reglernes ofte meget detaljerede konkrete krav.

I anledning af det, den konservative ordfører sagde om en eventuel forøgelse af dispensationerne, fordi de nye regler måske ville vise sig at være for strenge, vil jeg sige, at jeg tror, ændringerne vil betyde, at der netop bliver tale om færre dispensationsandragender end tidligere. Mange steder har en uheldig bymæssig udvikling fundet sted, fordi man ikke i tide havde skabt mulighed for at regulere byggeriet. Alt for tit er man kommet for sent med reguleringer, ikke mindst i de bebyggelser, der vokser op omkring de gamle købstæder. Byplanlovgivningen og lovgivningen om regulering af bymæssige bebyggelser har kun i meget begrænset omfang og ikke overalt kunnet afhjælpe visse uheldige følger, da de sidstnævnte love kun beskæftiger sig med de store linjer for planlægning. Et supplement er derfor tiltrængt.

Det radikale venstre er tilfreds med fremsættelsen af landsbygge lovforslaget. Vi er tilfredse med, at bygge loven væsentligt begrænser sig til bestemmelser af principielt indhold, således at der i et fælles bygningsreglement og i kommunale vedtægter kan gives mere detaljerede bestemmelser. Dette er nødvendigt, for at loven ikke skal blive en hæmsko på udviklingen, og for at bestemmelserne kan afpasses efter lokale forhold.

Vi er tilfredse med, at administrationen fortsat skal være et kommunalt anliggende, og at kommunalbestyrelsen, bortset fra de mindre sognekommuner, bliver bygningsmyndighed med et blandet politisk-sagkyndigt bygningsråd ved sin side, således at en samordning af byplanlægningen sikres. Vi finder det i og for sig naturligt, at amtsbygningsråd oprettes som bygningsmyndighed for de sognekommuner, der ikke selv har den almindelige bygningsmyndighed. Det er en videre udbygning af den virksomhed, amterne under den gældende ordning allerede har til på visse områder at virke som bygningsmyndighed, ifølge brandpolitilovgivningen og ifølge bygningsreglementerne for landkommunerne.

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

Om der ved dannelsen af et amtsbygningsråd skabes et administrativt organ, der skulle kunne undværes, må vi se nærmere på i udvalget. En grundig udvalgsbehandling er på dette punkt, som i det hele taget, nødvendig.

Det radikale venstre er endvidere enig i, at den ældre bygge lovgivning for stærkt begrænsede sig til i sine krav at betragte det enkelte byggeri som et isoleret byggeri, og er derfor tilfreds med, at lovforslaget med sine krav over for det enkelte byggeri sigter mod en udvidet regulering af bebyggelserne i sammenhæng ud fra byplanmæssige hensyn. Vi anerkender også ud fra dette hensyn kontrollen med udstykningen som rimelig. Hvad bebyggelsens omfang på den enkelte grund angår, er det klart, at der må gælde visse regler, herunder også om udnyttelsen af grunden. Det er rimeligt, hvad angår friarealer, at gøre forskel mellem ældre og nyere bebyggelse og ligeledes mellem etagebyggeri og parcel- og rækkehusbyggeri. Om lovforslaget i sine sætser indeholder det helt rigtige, må vi se nærmere på. Jeg har glædet mig over mange friluftsområder ved nybyggeriet, men er dog noget tvivlende med hensyn til, om boligministeriet ikke undertiden er gået for vidt i sine krav. Vi har ikke ubegrænset jord til byggegrunde, penge koster det også, og hertil kommer, at der for de mange i omegnskommunerne bliver længere og længere vej til arbejdsstedet. Jeg vil give tilslutning til, at boligministeren vil søge byggesagernes ekspedition samlet hos den lokale bygningsmyndighed. Jeg tror, de byggende vil hilse det med glæde, hvis de fremtidig normalt kun behøver at henvende sig ét sted, men jeg er lidt bange for alt dette med høring de forskellige steder. Jeg er selv gammel embedsmand og ved, hvor lang tid det tager at høre og få svar.

Det principielt nye i lovforslaget er, at det omfatter alle sognekommuner, medens der hidtil, når der ikke var truffet særlige bestemmelser, faktisk bestod byggefrihed på landet. Imidlertid indeholder lovforslaget, som boligministeren omtalte det, og som andre ordførere i dag har været inde på, en særordning for jordbrugets bygninger og for småhuse i de egentlige landdistrikter,

således at meget væsentlige dele af lovforslagets bestemmelser ikke gælder for sådant byggeri, og jeg vil fremhæve, at denne særordning også gælder for småhuse med værksteder eller butikker af lokal karakter. Der skal ikke søges byggetilladelse eller indhentes godkendelse, og der føres ikke tilsyn med byggeriets udførelse. For at kommunalbestyrelsen eller amtsrådet kan beslutte udvidet anvendelse af loven på sådant byggeri i landkommuner, kræves kvalificeret flertal, en majoritet på $\frac{2}{3}$, så man må vel have lov til at tro, at sådanne beslutninger kun bliver truffet, hvor der er saglig begrundelse herfor.

En følge af, at selve loven er søgt smidiggjort, er, at en række detaljerede forskrifter af teknisk-konstruktiv art angående bygningsmateriale, konstruktion og indretning må fastsættes i et bygningsreglement, og lovforslaget indeholder da også en bemyndigelse for boligministeren til at udfærdige et sådant, der efter boligministerens udtalelse ved fremsættelsen af lovforslaget også skal gælde for det normale byggeri i egentlige landdistrikter, altså også hvor der ikke er udsigt til udvikling af bymæssig bebyggelse. Ministeren fremhævede dog, at en række af reglementets bestemmelser ikke skal gælde for dette byggeri, og at avls- og driftsbygninger holdes uden for reglementet. Her må der gås frem med stor varsomhed. Det nytter ikke meget, at lovens bestemmelser ikke umiddelbart gælder for landbrugsbyggeri, hvis et bygningsreglement, for at skabe den størst mulige ensartethed i krav til byggeri landet over, indfører bestemmelser, der faktisk binder byggeriet også dér, hvor der før har været frihed. Det radikale venstre er tilhænger af forskrifter, der kan sikre et samfundsmæssigt forsvarligt byggeri landet over; men vi ønsker kun krav stillet, der er absolut påkrævede ud fra et sådant synspunkt. Jeg vil derfor sætte pris på en udtalelse fra den højtærede boligminister om, hvordan det planlagte bygningsreglements krav stiller sig til det normale landbrugsbyggeri i forhold til det byggeri, der for tiden finder sted i de egentlige landdistrikter, f. eks. til landarbejderboliger med statslån. Jeg går ud fra, at bygningsreglementet vil blive tilstillet det kommende

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

udvalg, sådan som også andre af de ærede ordførere har givet udtryk for at de ønsker.

For øvrigt burde det måske overvejes at gøre den højtærede boligministers bemyndigelse til at udstede et reglement betinget af, at han har hørt visse sagkyndige organer. Reglementet kan og skal af og til ændres, og vi ved ikke, hvilken boligminister vi til enhver tid har.

Til slut vil jeg udtrykke min anerkendelse af den rationalisering og samordning af brandmæssige, sundhedsmæssige og almene bygningsmæssige krav, som det foreliggende lovforslag er udtryk for. Den større ensartethed i krav til byggeriet i de forskellige kommuner vil ikke alene gennem industrialisering af enkeltdele til byggeriet kunne medføre en vis billiggørelse, men vil også betyde en lettelse for håndværkere, bygherrer og dem, der skal planlægge byggeriet. Tid må der imidlertid til behandlingen af dette komplicerede område. Offentligheden bør have rig lejlighed til at sætte sig ind i lovforslaget og fremsætte sine synspunkter. En grundig udvalgsbehandling, hvor også reglementet gennemgås, er derfor nødvendig. Lovforslaget kan efter min opfattelse ikke blive færdigbehandlet i denne samling, og det går jeg ud fra at den højtærede boligminister vil være indforstået med.

Med disse ord kan jeg anbefale forslaget til en landsbyggeloV til velvillig behandling.

Hvad angår den højtærede justitsministers forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet, skal jeg her begrænse mig til nogle få bemærkninger, idet dets teknisk-organisatoriske indhold bedst egner sig til nærmere behandling i udvalget.

Også dette lovforslag bygger på en enstemmig betænkning fra en sagligt sammensat kommission, hvis hovedlinjer er fulgt i lovforslaget, dog med enkelte afvigelser, der væsentligst er lempelser i forhold til kommissionsbetænkningens lovudkast.

Lovforslaget indeholder dels en ajourføring af forskrifter og ordninger, der alle-

rede er praktiseret, dels en modernisering og effektivisering af brandvæsenet. Vi har jo hørt, at fagmanden det ærede medlem hr. Vagn Bro har været yderst tilfreds med denne ajourføring og modernisering, så vi må gå ud fra, at det er tilfredsstillende. Men da de bygningsmæssige krav, som hidtil har været indeholdt i brandpolitiloven på landet, er foreslået overført til landsbyggeloven — hvilket jeg kan tilslutte mig — forekommer det mig naturligt først at udvalgsbehandle byggeloven og derefter brandvæsenloven.

På mit partis vegne anbefaler jeg en velvillig behandling også af dette lovforslag.

Kristian Kristensen: Den lovgivning, vi her behandler, er sådan set en nydannelse, og jeg ved, at der ude omkring i landet er set hen til den med forventning, fordi man har følt mangelen af netop en landsbyggeloV, en mangel, som har medført et utal af lokale byggebestemmelser, der, som andre ærede ordførere har været inde på, har stået i vejen for en rationalisering og dermed formentlig en billiggørelse af i hvert fald visse dele af byggeriet.

Det, der tilstræbes ved landsbyggeloven, er en forenkling, og dette er lettere at se af den højtærede ministers fremsættelsestale end af selve lovforslaget, der jo består af en lang række paragraffer, som ikke er så lette at overskue. Jeg vil gerne citere en lille smule af fremsættelsestalen. Den højtærede minister siger — det står sp. 3898 —:

„Kritikken af den gældende bygningslovgivning har som bekendt navnlig rettet sig imod, at de byggende ofte skal søge ikke blot en byggetilladelse hos bygningsmyndigheden, men også tilladelser eller godkendelser fra andre myndigheder.“

Og ministeren siger videre:

„Det er min hensigt herved at søge byggesagernes ekspedition samlet hos bygningsmyndigheden, således at de byggende kun skal henvende sig ét sted.“

Efter min mening er dette i høj grad anerkendelsesværdigt og også i høj grad

[Kristian Kristensen.]

påkrævet. Jeg drøftede i aften dette spørgsmål med en af mine bekendte, en arkitekt fra hovedstadsområdet, og han gjorde mig opmærksom på, at der i Håndbog for Bygningsindustri, udgivet i 1958, side 892 og 893 er samlet oplysninger om, hvorledes den byggende i København skal forholde sig med hensyn til indsendelse af byggesager, med hensyn til attester og dokumenter. På side 892 er der „fra loft til gulv“, som han udtrykte sig, men han er altså også arkitekt, vejledning om, hvor den arkitekt, der repræsenterer den byggende, skal henvende sig; og på næste side er der lige så fyldt med anvisninger på, hvilke attester og dokumenter der skal medfølge, hvor de skal afleveres, i hvor mange eksemplarer de skal afleveres, og hvilke gebyrer der eventuelt er at erlægge.

Af siderne 894 og 895 fremgår det, at hvis den pågældende arkitekt bygger på Frederiksberg, er det helt andre institutioner, han skal henvende sig til; der er til dels tale om helt andre attester og dokumenter, og gebyrerne er anderledes. Disse to områder berøres jo ikke af lovforslaget, men hvis en arkitekt bygger uden for Frederiksberg og København, f. eks. i Gentofte, oplyses det, at så er det helt andre institutioner, der skal søges, og til dels andre attester og dokumenter, der skal afleveres. Der er en fjerde fremgangsmåde, hvis han bygger i Gladsaxe, og en femte, hvis han bygger i Lyngby-Tårnbæk kommune.

Det kan altså nok se ud til, at ministerens hensigt med lovforslaget: at samle ekspeditionen sådan, at de byggende kun skal henvende sig ét sted, er rimelig. Jeg kunne dog ønske, at ministeren havde fortsat med blot 4 ord dér, hvor han siger, at den byggende kun skal henvende sig ét sted, nemlig disse: „og med én ansøgning“. Der skal nemlig ikke blot søges masser af steder, men disse steder skal der afleveres en mængde attester.

Jeg står her med en redegørelse for, hvad der kræves blot for at få tilladelse til at bygge en garage, der klistres op på en mur ved en privatbolig, og hvor familiens folkevogn skal parkere, når den er hjemme. Dertil kræves andragender i 4 eksemplarer afleveret til direktoratet for bygningsvæsen, 4 tegninger til samme væsen, 1 an-

dragende til stadsingeniørernes direktorat for spildevandsafledning, 1 tegning på lærred til samme spildevandsafdeling, 1 almindelig tegning også til denne spildevandsafdeling, 1 andragende til vejafdeling 2, 2 tegninger til samme vejafdeling, en naboerklæring og endelig en fuldmagt fra ejeren.

Hvis rationaliseringen kunne udstrækkes til, at den byggende kan henvende sig ét sted og dér aflevere sin ansøgning, vil der være virkelig rationaliseret, og da vil, om jeg så må sige, administrationen vedrørende alt dette være samlet på ét sted.

Idet jeg gentager, at det er lettere at overskue dette, sådan som det er udtrykt i den højtærede ministers fremsættelsestale, end i lovforslagets paragrafform, vil jeg udtale ønsket om, at loven, når den bliver en realitet, virkelig må medføre den forenkling, som den højtærede minister tilsigter. Meget vil i øvrigt komme til at afhænge af det bygningsreglement for hele landet, som lovforslaget forudsætter. Der er jo sådan set tale om en bemyndigelse til den højtærede minister, og den højtærede minister lover i sin fremsættelsestale at drøfte dette kommende bygningsreglement med det udvalg, der vil blive nedsat.

I dette udvalg vil der blive mange enkeltheder at drøfte, og jeg skal ud over det, jeg allerede har sagt, indskrænke mig til at udtale, at mit parti er positivt indstillet over for lovforslaget. Vi hilser det faktisk med glæde, og jeg kan tilsige velvillig støtte til dets gang gennem tinget.

Den samme velvilje gælder det andet lovforslag, der er til behandling, nemlig forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet — de to lovforslag hænger jo i øvrigt sammen — og jeg skal ganske kort anbefale også dette lovforslag til velvillig behandling.

Alfred Jensen: Det vil jo ikke volde vanskelighed at fremsætte kritiske bemærkninger om bygge Lovgivningen i vort land, og hvis man vil tage enkelte ting frem, ville de forskellige spidse øren, nikke anerkendende og erklære, at det er faktisk helt tosset på forskellige områder. Men når det er sagt, tror jeg alligevel vi må fastslå, at det er et gode, at vi har haft en bygge Lov, at der har været visse regler at gå efter, og at man har fået forbedret både bygge-

[Alfred Jensen.]

standarden og bebyggelsernes art og karakter. At det så er udartet på en sådan måde, at man skal søge mange forskellige steder for at få godkendelse af tegninger og forslag og for at få tilladelse til at påbegynde arbejdet, er en anden sag.

Jeg forstår det sådan, at den højtærede boligminister med det lovforslag, han her har fremsat, søger at råde bod på alle de ulemper. Jeg har også forstået på de ærede ordføreres udtalelser, at de regner med, at der gennem dette lovforslag vil være mulighed for, om ikke at komme det hele uvæsen til livs, så i hvert fald de værste udvækster. Det vil jeg tro må være det, der kommer ud af arbejdet med dette lovforslag. Jeg ser meget vel, at det vil blive vanskeligt at færdigbehandle lovforslaget i indeværende folketingsår, men jeg er alligevel tilfreds med, at lovforslaget er blevet fremsat på nuværende tidspunkt; så vil der være mulighed for at arbejde med det i udvalget; offentligheden vil også kunne blive bekendt med, hvilke retningslinjer den kommende bygge Lovgivning foreslås bygget op efter, og den vil naturligvis også have mulighed for at tage stilling til enkeltheder i lovforslaget. Jeg ser sådan på det, at den dag, da dette lovforslag er gennemført — for så vidt man holder sig til de retningslinjer, der her er skitseret — er der sket en forenkling. Det vil sige, at den jævne mand vil have lettere ved at begå sig, når han skal beskæftige sig med byggeri, end han har i øjeblikket, og alene det er et stort gode.

Hvad nu enkeltheder i lovforslaget angår, så kunne det være fristende at tage en masse af dem op, men det tillader tiden jo ikke, al den stund der kun er tilstået os 20 minutters taletid. Jeg tror ej heller, det er nødvendigt at gå enkelthederne igennem ved denne lejlighed. Jeg forstår jo, at der er kritiske øjne, der vogter på enkelthederne i lovforslaget, så jeg tror nok, det vil blive kulegravet i udvalget, inden det kommer frem igen.

Jeg vil dog nævne nogle af de betæneligheder, som jeg og den gruppe, jeg tilhører, har, når vi ser på dette lovforslag. Jeg har hæftet mig ved, at man siger, at der her nok er tale om en landsbyggelov, men det er dog med undtagelser. Så er det spørgsmålet, om man skal have netop de und-

tagelser, der nævnes. Det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp var inde på spørgsmålet om de undtagelser, der findes i § 2, stk. 6 og 7. Jeg har mine tvivl om, hvorvidt undtagelserne skal være så omfattende som her foreslået. Der er i denne forbindelse tale om opførelse af beboelseshuse, og det behøver jo ikke udelukkende at være til bolig for den, der ejer vedkommende brug, eller hvad det nu i øvrigt er, der falder ind under loven; det kan også være til bolig for fremmede. Det forekommer mig derfor, at man bør overveje, om man ikke på dette område er gået for vidt med afvigelser.

På samme måde har jeg mine tvivl angående nødvendigheden af § 3. Det drejer sig om forsvarsanlæg og andre bygningsmæssige foranstaltninger, som ministeren ikke mener bør komme frem til bygge-myndighederne. Det forstår jeg ikke rigtigt. Jeg kan godt se, at det her gælder spørgsmålet om militære hemmeligheder, men jeg har ikke set, at man kan opføre bygninger, uden at man skal have både arkitekter, konstruktører og arbejdere til at beskæftige sig med det; hvorfor kan der så være betæneligheder ved at lade bygge-myndighederne se på det? De hemmeligheder, man måtte have, må man kunne sikre på anden måde.

Jeg tror, det ville være rimeligt og gavnligt, om man også tog de militære etableringer med ind under lovens almindelige bestemmelser, også fordi det forekommer mig, at meget af militærets byggeri og anlæg placeres på områder, hvor civilbefolkningen må have sine tvivl angående det rimelige og nødvendige. Jeg ved ikke, om det vil nytte stort, at man lader forsvarsanlæg o. lign. komme ind under bygge-myndighedernes kontrol, men kunne det hjælpe bare en lille smule, forekommer det mig, at det er berettiget. Jeg kan altså ikke se, at det er nødvendigt med denne undtagelse; jeg mangler en begrundelse for den.

Angående opbygningen af tilsynet skal jeg ikke fremsætte bemærkninger. Derimod vil jeg gerne sige lidt om udstykningen; den er jo omtalt forskellige steder i dette lovforslag, og jeg forstår udmærket, at man må have det med, men jeg er ikke tilfreds med den udformning, bestemmelserne herom har fået. Egentlig stiller jeg mig på samme standpunkt, og det gør min gruppe også,

[Alfred Jensen.]

som et udvalg, der arbejdede med de bymæssige bebyggelser under besættelsen, kom frem til, nemlig at jorden i de pågældende områder burde være kommunens eje. Jeg har også den opfattelse, at det vil være det rimeligste, om man skred til en sådan reform. Derved sikrede man en fornuftig byggeplan, en fornuftig fordeling af erhvervs- og boligbyggeri og tilstrækkelige friarealer. Jeg kan godt se de besværligheder, ministeren kan have med at opfylde mine og min gruppes ønsker, men spørgsmålet er, om man, når man ikke vil gå så langt med hensyn til udstykningen, så alligevel ikke er stoppet for hurtigt op.

Det forekommer mig, at alle erfaringer siger os, at hvor man vil gå til udstykning — jeg tænker på private, skal vi sige spekulanters udstykning — bør der stilles større krav end dem, jeg forstår der stilles her, og som jeg kan læse ud af paragrafferne. Efter vor opfattelse burde man forlange, at hvor der er tale om udstykning med byggeri for øje, må grundene gøres byggemodne, d. v. s. at vej anlæg, kloakering og vandledningsarbejder, der er mulighed for at udføre, må bringes til udførelse. Det er nemlig helt urimeligt, således som man ser det rundt omkring i yderkvartererne af byerne, at der foretages udstykning, og at folk bygger — mange gange af nød og betryk — hvor der hverken er veje, kloaker eller rendestene. Det hele flyder faktisk, og det kan måske gå om sommeren, men om vinteren går det ikke. Derfor forekommer det mig, at vi bør gå videre på dette område og forlange, at hvor der foretages udstykning, gøres grundene byggeklare. Det ville betyde en besparelse for de stakkels mennesker, der lokkes ud en dejlig sommerdag for at se på en grund med byggeri for øje, og som så senere opdager, hvor besværligt det egentlig er at realisere de planer, de fik den dag, de sagde ja til at købe grunden. Jeg synes, der er en mangel her.

Det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp mente, at friarealerne var ved at blive for store. Ja, der kan naturligvis være undtagelser, men stort set er det ikke min opfattelse, at friarealerne er ved at blive for omfattende. Tværtimod, når jeg ser på det byggeri, der er foregået i de sidste 10-15 år,

spørger jeg mig selv, om man egentlig er tilstrækkelig forudseende, om man i tilstrækkelig grad regner med både det ene og det andet. Mange steder ser man, at det er så som så med tilstrækkeligheden af friarealer.

Dernæst vil jeg også gerne sige, at det er et spørgsmål, om ikke den begrænsede støtte, der efterhånden gives til boligbyggeriet, betyder, at man skraber mere og mere af de boliger, der opføres. Der skal egentlig ikke noget særlig vågent eller sagkyndigt øje til for at se, at vi nogle steder er kommet så langt ned, så hvis vi ikke hurtigst muligt vender om, vil vi opføre slumkvarterer, og det er jo ikke tanken med en moderne bygge Lovgivning og med moderne boligbyggeri, at vi skal bygge sådanne boliger, at vi, når der er gået 10-15 år, må beklage, at vi ikke stillede større krav til dem. Derfor tror jeg nok, at man også skal være opmærksom på den side af sagen, når udvalget behandler det foreliggende lovforslag.

Jeg har kigget lidt på det forslag til vedtægter, som det af ministeriet nedsatte udvalg har udarbejdet, og med al respekt for de saglige ting, der er deri, kunne jeg komme med adskillige indvendinger. Det er meget godt at skrive, men der er visse af de ting, der er skrevet deri, der ikke kan og ikke vil blive efterlevet i praksis, fordi de slet ikke svarer til livets forhold og krav. På andre områder kunne der måske nok være stillet større krav. Jeg tænker her på kravene angående byggeriets soliditet. Der er jo meget spekulationsbyggeri, meget elendigt byggeri. Man ville forsværge, at nyt byggeri kunne laves så dårligt, selv hvor der er offentligt tilsyn, men sådan er forholdet jo, og jeg ved ikke, hvordan man kan komme det til livs, om man kan gøre det ved at stramme bestemmelserne i lovgivningen, i vedtægterne og i instrukserne til tilsynsmyndighederne.

Jeg har gerne villet gøre disse bemærkninger her. Jeg kunne naturligvis også fremsætte bemærkninger til andre af lovforslagets paragraffer, men jeg tror, det, jeg her har sagt, er tilstrækkeligt til at antyde, at vi ønsker en stramning af lovgivningen på en lang række områder, at vi ønsker, at formålet med denne lov, at sikre,

[Alfred Jensen.]

at boliger får sol og får den rette beskyttelse mod kulde, fugt o. s. v., at de har den lyd-isolering, der er nødvendig, og at bestemmelserne bliver formet på en sådan måde, at man kan sige, at formålet også kan efterleves.

Med disse bemærkninger skal jeg tilsige vor velvillige medvirken til at få en god lov ud af det lovforslag, der ligger her. Vi vil følge med interesse, hvad der sker i udvalget, og komme med vore bemærkninger og ændringsforslag i det omfang, vi mener det nødvendigt ved anden behandling.

Lynnerup Nielsen: Det fremsatte lovforslag om brandvæsenet i købstæderne og på landet hviler for købstædernes vedkommende på en meget gammel lov, der er helt fra 1873, mens loven for landkommunerne er betydeligt yngre, da den er fra 1926. Det er derfor naturligt, at en passende revision på en række områder trænger sig på. Siges må det imidlertid også, at selv under den gamle lovs rammer har et brandvæsen kunnet udvikle sig efter de nyere krav, der måtte stilles til et brandvæsen, som skal klare de opgaver, brandkatastrofer kan fremkalde: at redde mennesker, dyr og materielle værdier og i det hele taget gøre brandskaderne mindst mulige.

Når man læser den betænkning, der stort set danner grundlag for lovforslaget, viser det sig, at der blandt kommunerne — jeg tænker her specielt på sognekommunerne — er et meget stort antal, der har oprettet kontrakt med Falck's Redningskorps og Zone-Redningskorps, og endelig er der en række kommunale brandvæsener, der har sluttet aftale med oplandskommunen. Desuden er der for øvrigt også enkelte andre redningsselskaber, der har sådanne kontrakter, og mon ikke mindst to tredjedele af landets kommuner har truffet sådanne aftaler og på den måde i og for sig er dækket ind? Jeg tror, der er og har været et åbent sind hos kommunerne for at finde en så god og forsvarlig løsning på brandtjenesten, som det nu engang er muligt, og det har også vist sig, at det har kunnet lade sig gøre under den hidtilgældende brandlov. Erfaringerne har vist, at en effektiv brandtjeneste med de mest moderne redskaber bedst vil kunne ordnes,

som sket er, idet en række kommuner har taget spørgsmålet op og løst det i fællesskab på bedst mulig måde både sikkerhedsmæssigt og økonomisk.

Det foreliggende lovforslag tilsigter en udvikling af landets brandvæsen i samme retning. Det gør i så henseende intet brud på den stadige udvikling, brandvæsenet rent teknisk — også med hensyn til mandskabet — har været inde i. At købstæder og landkommuner nu omfattes af samme lov, må vist være rigtigt, så meget mere som visse købstadkommunale brandvæsener kontraherer med oplandskommuner, ligesom Falck og Zonen ofte har deres hovedstationer i købstæderne.

De 41 paragraffer, loven omfatter, deles i 7 kapitler. Det er efter min opfattelse et lovforslag, der må kunne danne grundlag for kommunernes organisering af et brandvæsen med gode muligheder for uddannelse af det mandskab, der skal gøre tjeneste, når brandkatastrofer måtte indtræffe.

Skønt redningsmateriellet og mandskabets uddannelse stadig er forbedret og en effektiv bekæmpelse af brandfaren stadig er i udvikling, ligesom der er en forebyggende virksomhed i form af tilsyn, må det ikke glemmes, at der også fremtidig vil være virksomheder, der fremstiller eksplosive og let antændelige, brændbare væsker. Endnu er der ikke kommet amerikanske raketter til landet, men raketaffyringsbaser rundt omkring København er jo for længst udpeget. Danske raketspecialister har været til uddannelse i USA, og selv om der ikke her i landet skal foretages prøveskydning med raketterne, rummer deres blotte tilstedeværelse, eller rettere opbevaring af selve raketbrændstoffet, sikkert en alvorlig fare for katastrofer af betydeligt omfang.

I kapitel 4, § 27, er der tænkt på sådanne virksomheder, hvor let antændelige væsker fremstilles, og man må håbe, at denne paragraf også vil betyde større sikkerhed på dette område.

Jeg kan ikke se rettere, end at lovforslaget, som det er fremsat, er klart og godt udformet, så at det passer både for nutidens og fremtidens krav, og jeg kan derfor i princippet på mit partis vegne tilsige vor medvirken til lovforslagets fremme i det høje ting.

Boligministeren (Bundvad): Jeg har med stor glæde konstateret, at samtlige partiets ordførere har givet lovforslaget principiel tilslutning.

Det undrer mig ikke, at der er gjort bemærkninger til en hel række enkeltheder, for det er jo en noget indviklet lovgivning, og det kan, som det ærede medlem hr. Adolph Sørensen sagde, være vanskeligt at bedømme den, når man ikke har set udkastet til regulativet. Jeg kan godt indrømme, at da jeg første gang så forslaget, syntes jeg, det var alt for indviklet, at man måtte kunne skrive det enklere. Men efterhånden som jeg arbejdede med det og så, hvad det skulle erstatte: de flere hundrede højst forskellige regler og bestemmelser, der findes landet over, og som har gjort det meget vanskeligt for byggefolkene gennem tiden, er jeg kommet til det resultat, at selv om det foreliggende lovforslag ved første øjekast kan se noget indviklet ud, så er det en overordentlig stærk forenkling i forhold til det, vi har.

Der er flere af ordførerne, særlig det ærede medlem hr. Kristian Kristensen, der har været inde på spørgsmålet om attesterne. Jeg vil gerne sige, at det naturligvis er ønskeligt at få attestskriveriet skåret ned til det mindst mulige; vi har fået vedtaget den nye boliglov, vi har i dette folketingsår håb om at få en ny lov om boligtilsyn, en ny lov om sanering, og kunne vi så også få denne lov gennemført, ville der være skabt basis for, at man kunne begynde en virkelig reel og grundig gennemgang af mulighederne for en ny administration af disse love i deres helhed, og jeg ville tro, at man derved kunne komme til gode resultater. Jeg vil imidlertid advare imod at tro, at det blot er vedrørende attesterne, man kan opnå fordele her, tværtimod. Det er i selve det daglige arbejde, fra arkitektens skrivebord ud til dem, der skal grave grunden og bygge huset, det ligger; det er dér, vi skal tilstræbe forenkling, og det er dér, vi skal nå resultater og tjene penge og opnå fordele. Det er denne forenkling, vi først og fremmest skal tilstræbe, og det tager forslaget sigte på.

Jeg vil gerne sige om det reglement, der er udarbejdet, og som vil blive forelagt udvalget, at det må naturligvis efter sin karakter være et foreløbigt udkast. Jeg

havde tænkt mig, at forslaget skulle forelægges nu, for at der kunne være god tid til at arbejde med det, og jeg har ikke nogen forestilling om, at det skal vedtages i år. Tværtimod har jeg den opfattelse, som det ærede medlem hr. Alfred Jensen, og jeg tror også det ærede medlem hr. Adolph Sørensen, var inde på, at folk og organisationer ude omkring i landet, de, der skal arbejde med det i praksis, skal have god tid til at se på det og komme med deres forslag, således at denne helhedslovgivning, når vi endelig får den gennemført, også svarer til forventningerne hos de praktiske udøvere af vor byggevirksomhed. Når jeg siger dette, er det, fordi jeg gerne vil have understreget, at det reglement, vi kan forelægge udvalget, må være foreløbigt; det vil ikke kunne være helt færdigt før på det tidspunkt, lovforslaget skal vedtages. I øvrigt vil reglementet for så vidt altid være foreløbigt, fordi meningen jo er, at det skal kunne ændres, når der i byggeriet sker ting, som gør en ændring nødvendig. Det er da meningen, at reglementet skal skrives sådan, at det er muligt stedse — naturligvis ikke fra dag til dag, men med mellemrum — at optage i reglementet de nye ting, som kommer frem inden for byggeriet, og som begrunder ændringer af den ene eller den anden art. Derfor vil jeg pointere, at det er et foreløbigt udkast; men det vil blive forelagt udvalget.

Det er klart, at når der skal styres efter et reglement, må man bemyndige en eller anden person til at skrive dette reglement. Det ærede medlem fru Kristen Gloerfelt-Tarp var inde på, at det måske kunne være betænkeligt at give den enkelte minister denne magt. Dertil kan jeg svare, at meningen er, at det bygnings tekniske nævn, bestående af folkene derudefra, om jeg så må sige, skal gennemgå de ting, som det måtte være ønskeligt at optage i reglementet, og først på anbefaling fra dem vil det være rimeligt at en minister foretager ændringer deri. Der vil altså være sørget for, at der også tages hensyn til det praktiske livs folk.

Jeg har ikke tænkt mig at gå ind på mange enkeltheder, for jeg tror, at forslaget egner sig bedst for et udvalgsarbejde, men jeg synes, jeg må rette nogle fejltagelser. Det ærede medlem hr. Kryger var inde på,

[Boligministeren.]

at Københavnsloven ved denne lov sådan set får gyldighed landet over. Det er ikke helt rigtigt. Københavnslovens princip findes nu overført til Århus, Odense og Randers, ikke derudover, og den helhedslovgivning, vi her skal lave, er ikke skrevet nøjagtigt af efter Københavnsloven. Vi har taget de ting deri, som man mente det var rigtigt at tage, men i øvrigt villet lave en selvstændig lov for det øvrige land. Men medens vi taler om det, vil jeg gerne sige, at det ville være meget ønskeligt, om vi i hvert fald med hensyn til de tekniske bestemmelser kunne finde frem til en lov for hele landet, og derfor er det et spørgsmål, om vi ikke senere skal henvende os til København og Frederiksberg og sige til dem: selv om I ønsker jeres eget styre på dette område, kunne I så ikke optage de samme tekniske bestemmelser? Arkitekter, ingeniører, tømrere o. s. v., der skal arbejde med det, skelner ikke på samme måde efter sognegrænserne. Jeg tror godt, man kunne komme om ved det.

Det ærede medlem hr. Kryger var lidt ængstelig ved, at amtsbygningsrådet skulle kunne træffe bestemmelse om udvidelser. Det bliver ikke dette råd, der skal kunne træffe bestemmelse, det bliver den politiske forsamling, amtsrådet, og den skal kun kunne gøre det med $\frac{2}{3}$ majoritet. Dermed mener jeg at vi har sikkerhed for, at vi ikke kommer ud for rene tilfældigheder med hensyn til udvidelse af bestemmelserne.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen talte om dispensationsbestemmelsen i § 14. Én skal jo have mulighed for at dispensere, hvis man skal afvige fra reglerne. Man kan jo sige, som det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp sagde, at når vi får en ensartet lovgivning, vil der være mindre brug for dispensation. Dernæst vil det være sådan, at boligministeren kan delegere sin dispensationsmyndighed til en anden myndighed, og hvis en kommune har oprettet sit eget byggeorgan, hvor man virkelig kan skønne over de ting, kan han delegere sin myndighed til den, og den kan så foretage dispensationerne.

Endvidere nævnte det ærede medlem, at det kunne se mærkeligt ud, når det i § 14, i én række sager er amtsbygningsrådet, der har dispensationsbeføjelsen, i en

anden række sager boligministeren. Men det skyldes jo kun den omstændighed, at købstadkommunerne ikke er underkastet amtsrådene. Hvis en købstadkommune kommer ud for det problem at skulle have en dispensation, må det altså være i boligministeriet, det sker.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen talte også om ekspropriation, herunder problemerne i § 57, stk. 1 c, hvori det siges, at man kan ekspropriere til almene formål i en kommune, og det ærede medlem spurgte mig, hvad man specielt tænkte på. Det er de tilfælde, hvor man skal bygge f. eks. et elektricitetsværk, et alderdomshjem el. lign., og noget sådant har jo hidtil været anset for almennyttigt, til fordel for samtlige borgere.

Det ærede medlem fru Kirsten Gloerfelt-Tarp spurgte, hvordan reglementets bestemmelser ville være med hensyn til kravene ude omkring i landkommunerne. Jeg kan sige, at for så vidt angår avls- og driftsbygninger bliver bestemmelserne kun af brandmæssig art til afløsning af de nu i brandpolitiloven indeholdte bestemmelser.

Det ærede medlem spurgte derefter, hvordan regulativets bestemmelser ville være for et mindre hus f. eks. et landarbejderhus. Dertil kan jeg svare, at reglementets bestemmelser på det punkt stort set vil svare til de krav, landbrugsministeriet i dag stiller til et landarbejderhus; der er altså ikke nogen ændringer på det punkt.

Endelig skal jeg sige til det ærede medlem hr. Alfred Jensen, at bestemmelsen i § 3 om de forsvarsmæssige bygninger ikke skal forstås på den måde, at reglementet ikke skal overholdes for disse bygningers vedkommende. Det drejer sig alene om, hvorvidt de skal forelægges vedkommende bygningsmyndighed, og ikke noget som helst andet.

I øvrigt vil jeg så gerne slutte her, idet jeg igen takker. Jeg tror, der forestår et stort arbejde for udvalget. Jeg tror, man vil se på mange problemer, og vi vil gerne medvirke til at skaffe oplysninger. Jeg kan også godt sige på forhånd, at vi vil være meget villige til at drøfte ændringer, hvis man måtte have sagligt begrundede ønsker. Det væsentlige for ministeriet er, at det arbejde, der blev påbegyndt i 1948, nu fører til et resultat til gavn for hele byggeriet. Vi trænger meget stærkt til denne lov.

Justitsministeren (Hans Hækkerup): Jeg er i samme lykkelige situation som den højtærede boligminister, at jeg kan takke samtlige ærede ordførere for tilslutning til det af mig fremsatte lovforslag om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

Der er kun ganske enkelte bemærkninger, jeg ønsker at gøre her ved første behandling.

Jeg vil gerne takke specielt det ærede medlem hr. Vagn Bro for de meget venlige bemærkninger, han fremsatte om lovforslaget og dets opbygning. I øvrigt vil jeg gerne sige til det ærede medlem, at jeg naturligvis gerne så lovforslaget gennemført i indeværende samling, men jeg forstår, at derom er der ikke enighed blandt ordførerne, og jeg deler den opfattelse, at disse 2 lovforslag, landsbyggelofovslaget og forslaget om brandvæsenets ordning, bør følges ad. Ydermere er forholdet jo dette, at en revision af brandlovgivningen formentlig ikke er så påtrængende nødvendig i øjeblikket som en revision af byggelovgivningen, så derfor ville jeg mene, det var rigtigst, at de 2 lovforslag, der også lovteknisk er kædet direkte sammen, kom til at følges ad.

Det ærede medlem nævnte ligeledes spørgsmålet om antallet af fejninger. Jeg er klar over, at der formentlig vil komme en henvendelse til udvalget fra skorstensfejerlavet og skorstensfejersvendene om at forøge antallet af fejninger fra 2 til 3, og jeg går ud fra, at udvalget meget sagligt og sagkyndigt vil drøfte, om der er en brandteknisk begrundelse for en sådan udvidelse, som man formentlig i så fald næppe vil afvise. Men det må udvalget jo drøfte, når henvendelsen kommer.

Det ærede medlem hr. Adolph Sørensen kender jo indholdet af § 3, stk. 2. Jeg er villig til med det ærede medlem i udvalget at drøfte, om vi skal bruge ordene „tvingende grunde“, men det ærede medlem ved jo godt, at når udtrykket er anvendt, er det for, om jeg så må sige, at dække os ind over for det kommunale selvstyre også på dette område, og jeg for mit vedkommende må mene, at der skal afgørende grunde — tvingende grunde, om det ærede medlem vil — til for at pålægge en kommune videregående økonomiske byrder imod dens ønske. Endelig har jeg kun den bemærk-

ning til det ærede medlem, at jeg er ganske enig i hans fortolkning af lovforslagets § 22.

Kryger: Jeg vil gerne have lov at takke den højtærede boligminister for hans udtalelser om, at han var klar over, at der trængtes til et meget sagligt arbejde fremover i det udvalg, som antagelig nu bliver nedsat.

Når jeg ikke nævnte de specielle byer, som den højtærede boligminister nævnte, er det, fordi mange andre købstæder jo i realiteten nu har bygningsvedtægter, som meget nøje sigter henimod Københavns og Frederiksbergs bygningsvedtægter. Men det er ganske givet, at det, vi i øjeblikket må sætte som et mål, er at få forenklet disse bygningsvedtægter, således at man kan blive fritaget for på den ene side af en sognegrænse at have én bestemmelse, på den anden side en anden bestemmelse. Det er jo faktisk det, navnlig vi bygningshåndværkere på så mange måder i øjeblikket kommer til at stå over for, og som gang på gang skaber de vanskeligheder, som efter min mening er ganske urimelige. På den anden side er jeg jo også nødt til at understrege, at selvfølgelig kan der være steder i de rene landdistrikter, som måske ligger ret langt fra købstæder eller fra stationsbyer, som vil have andre muligheder, og hvor jeg i hvert tilfælde vil mene at man må være noget forsigtig med at fastsætte alt for stramme bygningsregler. Vi ved jo, at kreditspørgsmålet, altså lånegrænserne, nok skal sikre, at disse bebyggelser bliver så forsvarlige, at samfundet kan være tjent med dem.

Jeg skal ellers ikke opholde mig længere ved dette, men jeg er klar over, at den højtærede minister vil gøre, hvad der er muligt, for at vi, når lovforslaget kommer i udvalg, kan få alle de oplysninger, der kan være medvirkende til at skabe en byggelov, der fremover — eller i hvert tilfælde i adskillige år — vil skabe en vis ensartethed og sikkerhed for det boligbyggeri, som vi ikke kan undvære.

Adolph Sørensen: Heller ikke jeg nærer noget ønske om at forlænge debatten unødigt, men jeg ville gerne spørge den højtærede boligminister, om det skyldtes en

[Adolph Sørensen.]

forglemmelse, at jeg ikke fik svar på mit direkte spørgsmål om, hvorvidt det var med hensigt, at ministeren har foreslået kapitel 9, reguleringsplanen, men ikke spørgsmålet om ekspropriation i kapitel 10 under undtagelsesbestemmelserne, eller om der skulle være sket en trykfejl eller lapsus ved udarbejdelsen eller ved flytningen fra betænkningen og over til lovforslaget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Ove Hansen: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning
vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingsmand Ninn-Hansen har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil socialministeren foranledige en undersøgelse af de klager, der er fremsat mod valgmetoderne ved valget til sygekassen „Strand“s repræsentantskab?“

Folketingsmand Carsten Raft har meddelt mig, at han ønsker til ministeren for offentlige arbejder at stille følgende spørgsmål:

„Der fremkommer i disse dage offentlige forlydender om en forhøjelse af statsbanernes takster, som ifølge deres karakter må menes at blive særlig belastende over for de faste passagerer i byernes omegn. Vil ministeren i tinget give en redegørelse for sine overvejelser på dette område?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Udvalget angående forslag til lov om ændringer i konfiskationsloven har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 10. april, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om erhvervelse af ejendomsretten til og nedlæggelse af banen fra Viborg til Ålestrup.

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til byggelov for købstæderne og landet

og

forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring i indkvarteringsloven.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Ninn-Hansen m. fl.].

Mødet hævet kl. 16¹³.

82. møde.

Fredag den 10. april kl. 13.

Formanden: Folketingsmand Asger Jensen har meddelt mig, at han ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Hvorned begrundes handelsministeren, at der i henhold til lov om egnsudvikling ydes lån eller statsgaranti for lån til bygning af hoteller og sommerhuse?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Den første sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til lov om erhvervelse af ejendomsretten til og nedlæggelse af banen fra Viborg til Ålestrup.

Valgt blev: *Horn, Heising, Aage Knudsen, Evald Kristensen, Johs. E. Larsen, Søgaard, Chr. Thomsen, Else Zeuthen, J. M. Pedersen, Kr. Juul, Alfred Bøgh, Jens Chr. Christensen, Holmberg, Lorentzen, Asger Jensen, Egon Lauritzen og Thestrup.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til bygge lov for købstæderne og landet

og

forslag til lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

Valgt blev: *Ove Hansen, Poul Hansen (Svendborg), Carl P. Jensen, Axel Ivan Pedersen, P. A. Rasmussen, Retoft, Søgaard, Kirsten Glorfelt-Tarp, Kristian Kristensen, Kryger, Vagn Bro, Alfred Bøgh, Foged, Axel Kristensen, Adolph Sørensen, Asger Jensen og Thestrup.*

Den følgende sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i indkvarteringsloven.

(Første behandling findes i tidenden sp. 3610, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 841).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Udvalgets ordfører (Mørk): Efter udvalgsbehandlingen kan jeg på hele udvalgets vegne indstille lovforslaget til vedtagelse uforandret.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets §§ 1-3 og dets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse imod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring i lov om arbejdsanvisning og arbejdsløshedsforsikring m. v. [af Ninn-Hansen m. fl.].

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 2387, fremsættelsen i tidenden sp. 3791).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Socialministeren (Bomholt): Det forslag til ændring i arbejdsløshedsloven, der her er fremsat af partierne venstre og det konservative folkeparti, går ud på at ophæve en bestemmelse i denne lov, hvorefter socialministeren kan afslå at anerkende en arbejdsløshedskasse, som i øvrigt opfylder lovens betingelser, hvis der allerede for vedkommende fag eller vedkommende sted-